

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту обдарованої
дитини НАПН України

Максим ГАЛЬЧЕНКО

«27» серпня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

для підготовки здобувачів ступеня доктор філософії
в галузі знань «А Освіта»
зі спеціальності «А1 Освітні науки»
освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості»

Київ
2025

Робоча програма педагогічної практики для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, які навчаються за спеціальністю А1 Освітні науки, галузь знань А Освіта, освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості». Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. 15 с.

Розробник:

Тименко Володимир Петрович, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих (протокол № 8 від «26» серпня 2025 р.)

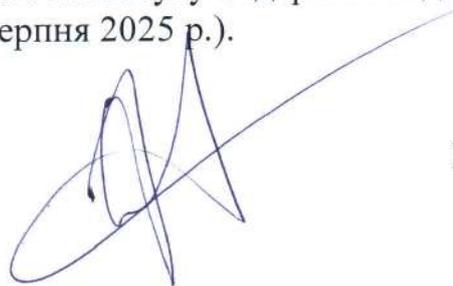
Завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих, доктор педагогічних наук, професор

Микола ПІДДЯЧИЙ

Затверджено вченою радою Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 9 від «27» серпня 2025 р.).

Голова вченої ради

Максим ГАЛЬЧЕНКО

1. Опис педагогічної практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика педагогічної практики	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань А Освіта	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність А1 Освітні науки, ОНП «Освіта та розвиток обдарованої особистості»	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90		2	–
Тижневих годин для денної форми навчання: – 22,5 год.	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	Семестр	
		2	–
		Лекції	
		–	–
		Семінарські/практичні	
		–	–
		Лабораторні	
		–	–
Самостійна робота			
–	–		
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання педагогічної практики

1. Мета практики. Педагогічна практика є видом практичної діяльності аспірантів, який спрямований на освітній процес і включає викладання навчальних дисциплін, науково-методичну роботу, набуття досвіду організації освітньої діяльності, формування педагогічної майстерності.

2. Завдання практики. У процесі проходження педагогічної практики аспіранти повинні оволодіти основами навчально-методичної роботи: навиками наукового аналізу та перетворення теоретичних знань в навчальний матеріал, систематизації навчальних та виховних задач; методами та засобами складання ситуаційних задач, вправ, тестів, усного та письмового переказу предметного матеріалу; освітніми технологіями та методами навчання; навичками підготовки та використання дидактичних матеріалів. Аспіранти повинні ознайомитися з: порядком ведення документації кафедри, нормативними документами, що регламентують діяльність науково-педагогічного працівника, його посадові обов'язки; з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу; способами активізації освітньої діяльності здобувачів вищої освіти;

особливостями професійної риторики; способами та прийомами поточного та підсумкового контролю знань та вмінь студентів. Під час проведення навчальних занять повинні бути сформовані вміння: визначати навчально-виховну мету; вибору типу, виду занять, використання різних форм організації освітньої діяльності студентів; діагностики, контролю та оцінки ефективності освітньої діяльності здобувачів вищої освіти.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні опанувати **компетентності**:

ІК-1. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі освітніх, педагогічних наук та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК-1. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності, керування загальнолюдськими цінностями, та академічної доброчесності в наукових дослідженнях.

ЗК-2. Здатність презентувати результати досліджень та професійно спілкуватися українською й іноземною мовами з колегами, широким академічним співтовариством і суспільством у цілому в межах свого педагогічного і лінгвістичного досвіду.

ЗК-3. Здатність до формування, абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей / креативності при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми науково-педагогічного характеру.

ЗК-6. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології в науково-педагогічній діяльності.

СК-1. Здатність здобувати глибинні знання у галузі обдарованості / обдарованості особистості.

СК-2. Здатність дотримуватись етики досліджень / принципів, вимог щодо академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК-4. Здатність створювати та управляти освітніми і професійно-педагогічними / творчими проєктами у галузі обдарованості / обдарованості особистості.

СК-6. Здатність до професійно-педагогічного зростання, самоосвіти, саморозвитку, самореалізації і самоздійснення.

СК-8. Здатність здійснювати освітньо-наукову діяльність у сфері педагогіки та психології обдарованості на всіх освітніх рівнях.

СК-9. Здатність адаптуватися до швидкоплинних змін у педагогічній сфері та здійснювати професійну мобільність.

СК-10. Здатність оволодівати професійними вміннями в роботі з обдарованими дітьми різних вікових категорій, надавати ефективні психолого-педагогічні послуги і толерантно ставитися до колег та обдарованих учасників освітнього процесу.

СК 11. Здатність до продукування нових ідей та розв'язання комплексних програм в галузі дослідницько-інноваційної діяльності, апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у педагогічну практику на регіональному, національному та міжнародному рівнях.

Очікувані **програмні результати (ПРН)** педагогічної практики:

ПРН 1. Вміти демонструвати системний науковий світогляд; володіти сучасними теоріями і концепціями в області педагогіки обдарованості та психології обдарованої особистості, професійною етикою; демонструвати загальний культурний кругозір; нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

ПРН-2. Вміти застосовувати на практиці навички спілкування в діалогічному і монологічному режимах з широкою науковою спільнотою та громадськістю в педагогічній галузі; ефективно комунікувати, продукувати професійні дискурси з урахуванням особливостей адресатів різних соціальних груп; усно та письмово презентувати складну комплексну інформацію в зрозумілій комунікантам формі; послідовно і грамотно експлікувати власні думки, володіти науковою мовою (українською чи іноземною); навички усного і письмового мовлення; виступати публічно, дискутувати, обґрунтовувати, доводити тощо.

ПРН-3. Вміти застосовувати знання щодо інформаційних технологій, використовувати ці технології в науковій, освітній і професійній діяльності; розумітись в базах даних та інших електронних ресурсах, спеціалізованому програмному забезпеченні у науковій та навчальній діяльності, критично ставитись до отриманої інформації.

ПРН-4. Вміти здійснювати систематичний огляд, системний аналіз, креативний дослідницький синтез нових знань та складних ідей, їх критичне осмислення й усвідомлення для проведення педагогічних досліджень; вміти розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання і професійну практику та розв'язати значущі педагогічні проблеми; вміти приймати

стратегічні рішення; оцінювати ризики; виявляти лідерство та повну автономність і відповідальність під час їх реалізації.

ПРН-5. Вміти генерувати нові ідеї, створювати теоретичні моделі та креативні підходи до здійснення педагогічного дослідження; створювати нові методи в практично-педагогічній діяльності та новітні педагогічні методики з використанням сучасних інноваційних технологій.

ПРН-7. Вміти виявляти гнучкість у пристосуванні до трансформаційних процесів у професійно-педагогічній сфері, проявляючи адаптивні стратегії і тактики професійної поведінки, переосмислюючи традиційні та застосовуючи в оптимальному поєднанні усталені інноваційні підходи; виявляти готовність і спроможність викладати, стажуватися в іншому закладі вищої освіти на території України чи поза її межами, без відрахування чи звільнення з основного місця навчання.

ПРН-11. Вміти розробляти і управляти освітніми і творчими професійно-педагогічними проектами у галузі обдарованості / обдарованості особистості.

ПРН-13. Вміти демонструвати спроможність професійно-педагогічного зростання; володіти навичками самоосвіти, саморозвитку, самореалізації і самоздійснення.

ПРН-14. Вміти керуватися у викладацькій діяльності принципами взаємодії з учасниками освітнього процесу; вміти вибудовувати освітній процес та взаємодію з обдарованими здобувачами освіти з урахуванням закономірностей їхнього психічного розвитку й зони найближчого розвитку; застосовувати сучасні та нові інтерактивні методи і форми навчання; аналізувати результати процесу їх використання в академічних групах; розробляти і рецензувати методичні рекомендації та навчальні посібники; вміти формувати освітнє середовище та використовувати професійні надбання в реалізації завдань інноваційної освітньої політики в області обдарованості.

ПРН-15. Вміти застосовувати на практиці навички співпраці в міжнародному контексті; демонструвати прихильність до міжкультурної толерантності; доречно вживати фахові терміни та будувати педагогічні дискурси в педагогічному і освітньому міжнародному спілкуванні з урахуванням вербальних засобів іноземної мови (в усній та письмовій формах академічного мовлення); володіти навичками вирішення наукових і/або освітніх проблем на міжнародному рівні; брати участь та вміти ініціювати спільні освітні міжнародні проекти/стажування Європейської грантової системи підтримки та академічних обмінів.

3. Програма педагогічної практики

Модуль 1. Ознайомлення з нормативними документами кафедри, що регламентують освітній процес

1. Порядок ведення документації кафедри
2. Нормативні документи, що регламентують діяльність науково-педагогічного працівника
3. Способи та прийоми поточного та підсумкового контролю знань та вмінь студентів

Модуль 2. Опанування основами навчально-методичної роботи

1. Трансформація теоретичних знань в навчальний і методичний матеріал
2. Освітні технології, форми та методи навчання (за результатами спостережень)
3. Підготовка дидактичних матеріалів

Модуль 3. Проведення навчальних занять

1. Проведення семінарських (практичних) занять
2. Проведення лекційних занять
3. Проведення тематичного контролю знань та вмінь студентів

4. Структура педагогічної практики

Назви модулів і тем	Усього
Модуль 1. Ознайомлення з нормативними документами кафедри, що регламентують освітній процес	30
1. Порядок ведення документації кафедри	10
2. Нормативні документи, що регламентують діяльність науково-педагогічного працівника	10
3. Способи та прийоми поточного та підсумкового контролю знань та вмінь студентів	10
Модуль 2. Опанування основами навчально-методичної роботи	30
1. Трансформація теоретичних знань в навчальний і методичний матеріал	10
2. Освітні технології, форми та методи навчання (за результатами спостережень)	10
3. Підготовка дидактичних матеріалів	10
Модуль 3. Проведення навчальних занять	30
1. Проведення семінарських (практичних) занять	10
2. Проведення лекційних занять	10
3. Проведення тематичного контролю знань та вмінь студентів	10
Усього годин	90

5. Методи контролю

Таблиця 1

Розподіл балів, які отримує аспірант

Виконання індивідуального плану проходження практики (відповідальний від бази практики)	Оформлення звітної документації за практику (керівник практики)	Захист звіту за практику (випусковий відділ)	Сума балів
до 50	до 25	до 25	100

Таблиця 2

Виконання індивідуального плану проходження практики

Критерії оцінювання	За національною шкалою	За бальною системою
Аспірант у повному обсязі, самостійно виконав індивідуальний план проходження практики; досконало володіє теоретичними знаннями та може їх застосовувати на практиці, під час викладання навчальних дисциплін; наполегливо та сумлінно виконував завдання практики; самостійно та правильно розробляв та оформлював навчально-методичні та дидактичні матеріали; дотримувався правил внутрішнього розпорядку	відмінно	41-50
Аспірант виконав індивідуальний план проходження практики за незначної сторонньої допомоги; має хороші теоретичні знання, що продемонстрував під час проведення навчальних занять; виконував заплановані заходи, але відчував незначні труднощі у процесі підготовки до них та аналізі досягнутих результатів; правильно оформлював та розробляв навчально-методичні та дидактичні матеріали користуючись незначною допомогою з боку керівника практики; дотримувався правил внутрішнього розпорядку	добре	31-40
Аспірант виконав індивідуальний план проходження практики користуючись постійною допомогою; має задовільні теоретичні знання, що продемонстрував під час проведення навчальних занять; виконував заплановані заходи, але відчував труднощі у процесі підготовки до них та аналізі досягнутих результатів, що потребувало постійного контролю та корекції з	задовільно	11-30

боку керівника практики; оформлював та розробляв навчально-методичні та дидактичні матеріали допускаючи помилки; дотримувався правил внутрішнього розпорядку		
Аспірант не виконав індивідуальний план проходження практики; має задовільні теоретичні знання, але не зміг їх продемонструвати під час проведення навчальних занять; не набув вмінь розробляти необхідне навчально-методичне та дидактичне забезпечення освітнього процесу навіть за сторонньої допомоги та підтримки; не дотримувався правил внутрішнього розпорядку	незадовільно	0-10

Таблиця 3

Оформлення звітної документації за педагогічну практику

Критерії оцінювання	Кількість балів
Дотримання аспірантом методичних рекомендацій щодо оформлення та ведення звітної документації практики. Систематичне та правильне заповнення щоденника практики, охайність в роботі з документами. Своєчасна підготовка звіту про роботу, яку виконано під час практики	21-25
Виконання аспірантом методичних рекомендацій щодо оформлення та ведення звітної документації практики. Систематичне заповнення щоденника практики, охайність в роботі з документами, але присутні незначні помилки у оформленні документації. Своєчасна підготовка звіту про роботу, яку виконано під час практики	16-20
Неврахування аспірантом методичних рекомендацій щодо оформлення та ведення звітної документації практики. Неохайне та несистематичне заповнення щоденника практики, допущені помилки. Не своєчасна підготовка звіту про роботу, яку виконано під час практики	10-15
Відсутність документів, що підтверджують проходження аспірантом педагогічної практики	1-9

Таблиця 4

Оцінювання захисту звіту аспіранта за дослідницьку практику

Критерії оцінювання	Кількість балів
Аспірант під час звіту за практику демонструє всебічні, глибокі знання щодо нормативної бази, вільно відповідає на всі питання, допускає 1 -2 помилки через неуважність, які сам виправляє	21-25

Аспірант під час звіту за практику демонструє хороші знання щодо нормативної бази, дає відповіді на питання у певній логічній послідовності, допускає 2-3 помилки і їх виправляє	16-20
Аспірант під час звіту за практику виявляє не досить повні знання щодо нормативної бази, не здатний відповісти на поставлені питання на рівні репродуктивного відтворення, допускає 3-4 помилки, відповіді дає неповні, навіть, у разі допомоги	10-15
Аспірант під час звіту за практику не демонструє знань щодо нормативної бази або більшої частини вимог, суттєві помилки не виправляє, незрозумілою є побудова відповідей на поставлені питання	1-9

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної шкали оцінювання у національну шкалу та європейську шкалу ECTS

Рейтингова оцінка здобувача	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендована література

Основна:

1. Поліхун Н. І. Проект освітньої програми для закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування / Н. І. Поліхун, К. Г. Постова, І. А. Сліпухіна, О. В. Горбань. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020. – 2,0 авт.арк. (рукопис).

2. Горбань Л. Принципи та етапи розроблення освітньої програми спеціалізованої освіти наукового спрямування / Л.В. Горбань // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2020. – № 4 (79) / IV квартал /2020. – С.38-43.

3. Голубєва І. В. Національні стандарти підготовки вчителя до роботи з обдарованими учнями у США. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2017. № 6(81). С. 58-65.

4. Волощук І. С. Психологія і педагогіка креативного розвитку обдарованої особистості : монографія. / М.Б. Євтух, М.О. Носко, І.С. Волощук. – Чернігів: Десна Поліграф, 2017. – 600 с.

Додаткова:

1. Стратегії формування творчої особистості: методи, прийоми, форми : монографія / авт. кол.: В.Г. Кремень, В.В. Ільїн, Є.Р. Борінштейн, М.С. Гальченко, М.В. Ліпін, Д.В. Погрібна, Н.В. Савчук, О.А. Федорчук. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020. – 320 с.

2. Сучасні технології освіти дорослих : посіб. / авт. кол. : Л. Б. Лук'янова, О. В. Аніщенко, Л. Є. Сігаєва, С. В. Зінченко, О. В. Баніт, Н. І. Дорошенко. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 182 с.

3. Міленіна М. М. Методичні рекомендації щодо складання програм з розвитку обдарованих підлітків засобами інформаційних технологій. – К.: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2015. – 26 с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://econtent.hogrefe.com/journal/jpa> – European Journal of Psychological Assessment.

2. <https://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.pdf>. Концепція «Нова українська школа».

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач відділу інноваційних
технологій в освіті обдарованих
(випусковий відділ) Інституту
обдарованої дитини НАПН
України

_____ ПІБ
« » _____ 202_ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження педагогічної практики здобувача вищої освіти
ступеня доктора філософії,
що навчається в Інституті обдарованої дитини НАПН України,

(ПІБ аспіранта)

у період з «___» _____ до «___» _____ 202_ року

№ п/п	Заплановані заходи	Термін виконання	Відмітка про виконання	Примітка
1	Організаційні заходи:			
2	Практичні заходи:			
3	Звітні заходи:			

Аспірант

_____ підпис _____ ПІБ

ПОГОДЖЕНО

Керівник від бази практики

_____ підпис _____ ПІБ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

ЩОДЕННИК
педагогічної практики

Аспіранта _____

(ПІБ)

Спеціальність _____

А1 Освітні науки

Форма навчання _____

– денна/заочна

Заклад вищої освіти _____

(вказати назву закладу в якому проводиться практика)

Керівник бази практики _____

(ПІБ., посада, вчене звання, науковий ступінь)

Період проходження

педагогічної практики: з «___» _____ до «___» _____ 202__ року

Дата	Вид виконаної роботи

Висновок керівника від бази практики про проходження практики аспірантом

_____ виконав індивідуальний план
ПІБ аспіранта
педагогічної практики в повному обсязі.

Оцінка: _____

*(за 50-бальною системою)*Керівник від бази
практики _____*підпис*

ПІБ

У щоденник практики заносяться щоденно всі заходи, пов'язані з виконанням індивідуального плану практики.

Звіт
про проходження педагогічної практики аспіранта

_____ *прізвище, ім'я, по батькові аспіранта*

_____ *(назва базового закладу вищої освіти, кафедри де проходив педагогічну практику аспірант)*

A1 Освітні науки

спеціальність

Керівник практики ЗВО: _____

За період практики

Оцінка практики _____

Керівник від бази практики _____ *ПІБ*
підпис

Загальна оцінка практики аспіранта затверджена на засіданні відділу інноваційних технологій і освіти обдарованих _____
(за 100-бальною шкалою)

протокол № ____ від _____

Завідувач _____ *ПІБ*
відділу _____ *підпис*